

Život Ježíše Nazaretského mezi 12. a 30. rokem; trojí utrpení Ježíše

Rudolf Steiner

Na základě náležitě provedeného okultního studia je v naší době možné dozvědět se do jisté míry to, co bychom mohli nazvat Pátým evangeliem. Obrátíte-li své duše k tomu, co bylo během let řečeno o mystériu na Golgotě, pak se mezi mnohým, co bylo předneseno k objasnění čtyř evangelií, setkáte také se sděleními o životě Ježíše Krista, která v těchto evangeliích nestojí. Z řady skutečností uvedených v této souvislosti se zmíním jen o vyprávění o dvou chlapcích Ježíších. Je ale mnoho jiných věcí, které dnes lze najít v čistě duchovních pramenech a které jsou důležité pro naši dobu - tak důležité, že se jeví jako žádoucí, aby se s nimi připravené duše postupně seznamovaly. Zatím však musí zůstat v našem kruhu, co se bude vyprávět z těchto pramenů. Přesto to můžeme chápat tak, že jsou to sdělení určená k tomu, aby se vliila do duší naší současnosti, tak aby tyto duše přijaly ještě mnohem názornější obraz působení Ježíše Krista, než jak to bylo doposud možné.

Vezmete-li si, co jsem v první přednášce uvedl jako úvod, budete z toho mít dojem, že v naší době je nezbytné mnohem vědomější pochopení postavy Ježíše Krista, než jak tomu bylo v dřívějších dobách. Kdyby někdo chtěl namítnout, že by bylo prohrěškem proti křesťanskému vývoji, pokud bychom uváděli něco nového o životě Ježíše Krista, stačí si vzpomenout jen na závěr Janova evangelia, kde se výslovně říká, že v evangeliích jsou jen zčásti zapsány věci, které se staly, a že by svět neměl dost místa pro knihy, které by byly nutné, pokud by mělo být zapsáno všechno, co se stalo. Můžeme tak nalézt odvahu a sílu, jakmile se v určité epoše objeví nutnost uvést nové věci o životě Ježíše Krista, abychom to také skutečně udělali. A můžeme také vědět, že to je přece jen pouhá úzkoprsost, když proti takovému počínání někdo vznáší námítky.

Chtěl bych tedy připomenout něco, co jsem i tady na tomto místě už několikrát uváděl, totiž že na počátku našeho letopočtu se narodili dva chlapci Ježíšové. To už víme a víme také, že jeden z nich se narodil tak, že v něm bylo vtěleno Já Zarathuštry, Zaratruštrova duchovní bytost, a že tento Ježíš pak zhruba do svých dvanácti let žil s touto duchovní bytostí Zarathuštrovou. Bylo to až do chvíle, kterou Lukášovo evangelium líčí tak, že rodiče zavedli Ježíše do Jeruzaléma, kde se jim však ztratil, a že ho našli mezi zákoníky, jimž způsobem, který je i rodiče uváděl v úžas, vykládal nauky, k jejichž výkladu byli oni sami povoláni. Upozorňoval jsem, že tato scéna, jak je líčena v Lukášově evangeliu, v pravdě poukazuje na to, že Zarathuštrovo Já, které tedy zhruba po dvanáct let žilo v jednom chlapci Ježíši, přešlo do druhého chlapce Ježíše, nyní rovněž dvanáctiletého, který měl do té doby úplně jinou povahu. Takže nyní máme Ježíše, který pochází z náthanské linie rodu Davidova a který v sobě do svých dvanácti let neměl Zarathuštrovo Já, nicméně od té chvíle ho v sobě měl.

Pomocí prostředků, o nichž jsem mnohokrát hovořil a které lze označit jako čtení v kronice Akáša, můžeme nyní získat další poznatky ze života chlapce Ježíše vybaveného teď Zarathuštrovým Já. Můžeme přitom rozlišovat tři období v Ježíšově životě. Jedno období sahá přibližně od jeho dvanácti do osmnácti let, druhé od osmnácti do čtyřiaadvaceti let a třetí zhruba od jeho čtyřiaadvaceti let do okamžiku, který se označuje jako křest v Jordánu, tedy asi do jeho třicátého roku života.

Všimněme si, že chlapec Ježíš, který ve svých dvanácti letech v sobě měl Zarathuštrovo Já, se před zákoníky izraelského národa ukazuje jako individualita, jež má elementární vědomosti o tom, co je podstatou židovské nauky, co je podstatou dávného hebrejského zákona, a že je schopen věcně o tom hovořit. V duši onoho Ježíše tedy žil tento starohebrejský svět. Žilo v něm zejména to, co se uchovalo v podobě zpráv o poměru hebrejského národa k jeho bohu a co je obvykle pojímáno jako zvěstování boha hebrejského národa Mojžíšovi. Budeme-li mluvit ve stručném nástínu, můžeme tedy říci, že v Ježíši žil bohatý poklad z posvátné nauky hebrejského národa. A s tímto pokladem, s tímto věděním žil Ježíš v Nazaretu, kde se věnoval živnosti svého otce, a oddával se tomu, co věděl, a zpracovával to ve své duši.

Bádání v kronice Akáša nám ovšem ukazuje, jak se pro něj to, co věděl, stalo pramenem mnoha duševních pochybností a duševní trýzně, jak zejména velmi hluboce pociťoval - pociťoval to stále hlouběji a za těžkých duševních bojů - že sice kdysi dávno, ve zcela jiných dobách vývoje lidstva sestoupilo velkolepé zvěstování, velkolepé zjevení z duchovních světů a vstoupilo do duší těch, kteří tenkrát, vybaveni zcela jinými duševními silami, mohli takové učení přijmout. A v duši Ježíše se především vynořilo poznání, že tu kdysi byli lidé s úplně jinými duševními silami, lidé, kteří dokázali vzhlížet ke zjevujícím se duchovním mocnostem a kteří úplně jiným způsobem rozuměli tomu, co se jim zjevovalo. Rozuměli tomu úplně jinak než pozdější pokolení, k němuž on sám nyní patřil a které mělo sestupné a méně už vzestupné duševní síly na to, aby zpracovalo zvěstování, které kdysi sestoupilo.

Často se dostavoval okamžik, kdy si Ježíš říkal: To vše bylo kdysi zvěstováno a ještě dnes to můžeme vědět; avšak už to nemůžeme plně pochopit, jak to chápali ti, kdo toto zvěstování tenkrát dostávali. - A čím více z toho se mu vnitřně zjevovalo, čím více z toho vstupovalo do jeho duše (tak jak to do něj vstupovalo nyní, kdy stál před židovskými zákoníky a podával jim výklad jejich vlastního zákona), tím více pociťoval neschopnost duší své doby proniknout do dávného hebrejského zjevení. Proto mu lidé, lidské duše jeho doby, charakterové osobitosti těchto duší jeho doby připadaly jako potomci lidí, kterým se kdysi dostalo velkých zjevení, kteří však už nyní nedokázali až k tomuto zjevení dosáhnout. To co kdysi mohlo do duší vstupovat jasně planoucí a velmi hřejivé - říkal si často Ježíš - nyní vybledlo, vypadalo nyní v mnoha ohledech pusté, zatímco dříve to duše v tom nejhlubším smyslu pociťovaly. Takový byl jeho pocit vůči mnohému, co se nyní prostřednictvím inspirace víc a víc vynořovalo v jeho duši.

Takový byl život jeho duše od dvanáctého do osmnáctého roku. Jeho duše stále hlouběji pronikala do židovské nauky, avšak mohla jí být stále méně uspokojena, ba pociťovala stále větší bolest a trýzeň. Lidskou duši to naplní hluboce tragickým pocitem, vidíme-li, jak Ježíš Nazaretský trpěl tím, co se z prastaré posvátné nauky stalo v pozdějším lidském pokolení. A často si říkal, když tiše seděl zasněný a zadumaný: Tato nauka kdysi sestoupila k lidem, lidem bylo kdysi dáno zjevení; teď už tu ale nejsou lidé, kteří by ji dokázali pochopit! - Taková je stručně nastíněná charakteristika duševní nálady Ježíše Nazaretského. Takové bylo rozpoložení jeho duše ve chvílích, jež mu zbývaly v době, kterou trávil jako řemeslník, jako stolař nebo jako truhlář v Nazaretu.

Potom přišla od osmnácti do čtyřiaadvaceti let doba, kdy Ježíš putoval po bližších i poněkud vzdálenějších krajích. Při tomto putování, kdy ve své živnosti pracoval na nejrůznějších místech, se dotkl nejen různých míst v Palestině, ale i mimo Palestinu. V těchto letech, kdy se lidská duše oddává svému okolí a mnohé přijímá, Ježíš poznal mnoho lidí a mnoho lidských smýšlení, poznal, jak lidské duše žijí s tím, co lidem zbylo jako prastará posvátná nauka, tedy s tím, čemu z ní dokázali porozumět. A je pochopitelné, že na duši, která celých šest let prodělávala to, co jsem právě vyprávěl, muselo to všechno, co na ni doléhalo v podobě vnitřních radostí a strastí či zklamání, udělat zcela jiný dojem než na duši ostatních lidí. Každá duše pro něj byla hádankou, kterou má řešit; každá duše mu však také říkala, že čeká na něco, co musí přijít.

Mezi kraji, kterých se dotkl, byly i takové, které patřily k tehdejšímu pohanství. Jedna scéna, kterou spatříme na duchovním panoramatu jeho putování Palestinou i mimo Palestinu v době od jeho osmnáctého do čtyřiaadvacátého roku, je zvláště působivá. Spatřujeme ho, jak přichází na jedno pohanské kultovní místo, na takové pohanské kultovní místo, jaká byla zřizována pohanským bohům toho či onoho jména v Asii, Africe i v Evropě. Bylo to jedno z těch kultovních míst, jaká svými obřady připomínala způsob, který se uplatňoval i v mystériích, zde však s pochopením, zatímco na těchto pohanských kultovních místech z toho mnohdy zbyl jen vnější obřad. Místo, na které přišel Ježíš Nazaretský, však bylo místem, které opustili jeho kněží a kde již tedy nebyl vykonáván kult. Bylo to v kraji, kde lidé žili v nouzi a bídě, v nemoci a strádání; kněží opustili jejich kultovní místo. Když sem však přišel Ježíš Nazaretský, shromáždili se lidé kolem něj - lidé, kteří byli mnohdy sužováni nemocemi, bídou a nouzí, zejména je ale trápily myšlenky: Toto je místo, kde jsme se kdysi shromažďovali, kde s námi kněží přinášeli oběti a ukazovali nám působení bohů; nyní stojíme před opuštěnou svatyní.

Spirituálně pozorující člověk se zde přitom setkává se zvláštním rysem v Ježíšově duši. Už při jiných putováních bylo možné vidět, že Ježíše všude přijímali zcela zvláštním způsobem. Základní nálada jeho duše šířila něco, co působilo vlídně a blahodárně na lidi, v jejichž okruhu se mohl zdržovat. Ježíš cestoval z místa na místo, pracoval v té či oné truhlářské dílně a seděl pak s lidmi a povídal si s nimi. Každé slovo, které řekl, bylo zvláštním způsobem chápáno, neboť bylo zcela zvláštním způsobem vysloveno - bylo

prostoupeno mírností a laskavostí srdce. Ani ne tak ono „co“, ale spíše ono „jak“ vlévalo do duší lidí něco jako kouzelný dech. Lidé si všude vytvářeli srdečný vztah k tomuto poutníkovi. Nebrali ho jako jiného člověka; viděli, že něco zvláštního září z jeho očí, cítili, že něco zvláštního mluví z jeho srdce.

A tak se přihodilo, jako by lidé, kteří v utrpení a v bídě a nouzi stáli kolem svého oltáře a viděli přicházet cizince, jako by v duši každého z nich ožila myšlenka: Přišel k nám kněz, který chce zase obětovat na oltáři! - Taková byla nálada, která ho obklopovala, vyvolaná dojmem, který učinil jeho příchod. Bylo to, jako by se těm pohanům zjevil kněz, který zase bude vykonávat jejich oběti.

A tu, když tak stál před shromážděnými, pocítil se v jednu chvíli jako ve vytržení, jako by upadl do zvláštního duševního stavu - a spatřil něco děsivého. U oltáře a v zástupu lidí, kteří se kolem něj shromažďovali ve stále větším počtu, spatřil to, co bychom mohli nazvat démony, a poznal, co tyto démoni znamenají. Poznal, že pohanské oběti se pozvolna změnilly v něco, co takové démony magicky přitahuje. A tak když Ježíš přistoupil k oltáři, obklopili ho nejen lidé, ale i démoni, kteří se kolem oltáře shromáždili při dřívějších obětních obřadech. Neboť Ježíš poznal, že takové pohanské obětní obřady sice mají původ v obětováních, která byla v dávných pohanských dobách a na dobrých kultovních místech přinášena pravým bohům, nakolik byli pro pohanskou dobu poznatelní, že však obsah těchto obětí zvolna upadal. Tajemství se zvrhávala, a místo aby oběti proudily k bohům, přitahovaly tyto oběti a myšlenky žijící v kně- žích démony, luciferské a ahrimanské mocnosti, které teď Ježíš zase viděl kolem sebe, když byl uveden do jiného stavu vědomí. A když lidé shromáždění kolem něj viděli, že byl uveden do tohoto jiného stavu vědomí, a proto padl na zem, dali se na útěk. Démoni s nimi ale zůstali.

Způsobem ještě naléhavějším, než tomu bylo u úpadku dávné hebrejské nauky, se tak před Ježíšovou duší vynořil úpadek pohanských mystérií. Od svých dvanácti do osmnácti let v sobě prožíval, že to, co bylo kdysi lidstvu dáno, aby to zahřívalo a prosvětlovalo lidské duše, už nemohlo působit, a vedlo to tak k určitému pustnutí duše. Ježíš Nazaretský nyní viděl, že na místo dávného blahodárného působení bohů se dostalo působení démonů luciferského a ahrimanského druhu. Na tom, co tu kolem sebe spirituálně vnímal, viděl úpadek pohanství. Představte si tyto duševní zážitky, tuto zkušenost toho, v co se změnilo působení dávných bohů a styk lidí s těmito bohy; představte si pocit, který je tímto způsobem vyvoláván: Lidstvo musí žít po něčem novém, protože pustne ve svých duších, jestliže to nové nepřichází!

A Ježíš Nazaretský měl tenkrát, poté co ho démoni takříkajíc pozorovali a pak odtáhli za prchajícími lidmi, určitou vizi, o které ještě budeme mluvit a v níž k němu jakoby z duchovních výšin zvláštním způsobem zazníval průběh vývoje lidstva. Měl vizi toho, co sdělím v jedné budoucí přednášce a co je něčím na způsob makrokosmického Otčenáše. Pocítil to, co kdysi bylo v čirém Slovu, co bylo jako čirý Logos zvěstováno lidstvu.

Když se Ježíš Nazaretský vrátil z této cesty domů, bylo to přibližně v době, jak nám to ukazuje spirituální bádání, kdy zemřel jeho otec. V následujících letech, tedy asi od čtyřiařicátého roku do doby, která bývá označována jako Janův křest v Jordánu, se Ježíš Nazaretský seznámil s tím, co můžeme nazvat učením a společenstvím Esejských. Esejští byli společenstvím, které si své sídlo zřídilo v jednom údolí v Palestině. Jejich ústřední sídlo leželo osaměle. Ovšem Esejští měli všude své pobočky; i v Nazaretu bylo něco jako pobočka Esejských. Esejští si dali za úkol pěstovat zvláštní život, zvláštní duševní život, který měl být ovšem v souladu s vnějším životem; jejich duše se tím měla vyvíjet na vyšší úroveň prožívání, aby se mohla určitým způsobem spojit s duchovním světem. Po jistých stupních člověk stoupal k tomu, co společenství Esejských chtělo dát svým členům, svým vyznavačům jako to nejvyšší - bylo to určité spojení s vyšším světem.

Esejští tím vytvořili něco, co mělo způsobovat takovou péči o lidskou duši, aby se tato duše stala opět způsobilou k pochopení toho, co vzhledem k přirozenému vývoji lidstva již pochopeno být nemohlo, totiž dávnou souvislost s božsky-duchovním světem. Esejští se toho snažili dosáhnout pomocí přísných pravidel, která se vztahovala také na vnější způsob života. Snažili se toho dosáhnout tím, že se, abych tak řekl, přísně stáhli před stykem s veškerým vnějším světem. Takový Esejský neměl žádné osobní vlastnictví. Esejští pocházeli ze všech možných koutů tehdejšího světa. A každý, kdo se chtěl stát Esejským, musel veškerý majetek odevzdat společenství Esejských; jen toto společenství mělo majetek, mělo vlastnictví. Pokud tedy někdo na nějakém místě něco vlastnil a chtěl se stát Esejským, odevzdal dům a pozemky, které k němu patřily, společenství Esejských. Díky tomu mělo toto společenství na různých místech svůj majetek.

Ve společenství Esejských platila jedna zvláštní zásada, která sice dnes podle našich názorů může zcela jistě vzbudit pohoršení, která však byla nezbytná pro to všechno, čeho chtěli Esejští dosáhnout. Esejští pečovali o svou duši tím, že se věnovali čistému životu, životu oddanému moudrosti, ale také dobročinnému životu v lásce. Tak byli také lidmi, kteří všude, kam přišli - a oni putovali po světě, aby mohli plnit svůj úkol - působili dobročinně. Jednou částí jejich učení bylo léčení nemocných. Všude tak léčili po způsobu tehdejší doby. Konali však také mnoho hmotné dobročinnosti. A tady platila ona zásada, kterou v našem dnešním sociálním uspořádání nemůžeme, ba dokonce ani nesmíme napodobovat: Esejský mohl pomoci každému, koho považoval za potřebného, nikoli však příslušníku své vlastní rodiny.

Ideálem Esejských, jejich cílem bylo zdokonalit duši, aby ji opět přivedli do souvislosti s duchovním světem. Tento cíl Esejských zde směřoval k tomu, aby k jejich duším nemělo přístup Ahrimanovo a Luciferovo pokušení. Ideál Esejských tedy můžeme charakterizovat i tak, že řekneme: Esejský se snažil udržovat daleko od sebe všechno, co můžeme nazývat luciferským a ahrimanským vábením. Snažil se žít tak, aby se k němu vůbec nemohlo dostat jakékoli ahrimanské stahování do smyslovosti, do vnějšího světa, do materialistického života. Snažil se však také vést život v čistotě těla, aby duši nemohly napadnout luciferské svody a pokušení stoupající z této duše. Snažil se tedy vést takový život, aby Lucifer a Ahriman neměli přístup k jeho duši.

Díky celému způsobu, jakým se Ježíš Nazaretský vyvíjel, získal k Esejským poměr, jaký by u jiného člověka nebyl možný a jaký by v letech, o kterých zde mluvím, vůbec nemohl nastat, kdyby se on sám nestal Esejským. Ježíš Nazaretský směl dokonce v ústředním sídle Esejských, nakolik to vůbec bylo nějakým způsobem možné v rámci přísných pravidel esejského řádu, vstupovat do místností, do těch nejposvátnějších, nejosamělejších místností a směl rozmlouvat s Esejskými, kteří jinak rozmlouvali jen sami mezi sebou. Mohl se přitom zasvětit do nejhlubších pravidel esejského řádu. Tak poznal, jak jednotlivý Esejský cítil a usiloval a žil, a především se naučil vnímat - a na tom také záleží - co jako vnější možnost existovalo pro duši jeho doby, aby sebezdokonalováním opět pronikla k prastarému posvátnému zjevení. To všechno poznával.

Jednoho dne, když opustil shromáždění Esejských, měl významný zážitek. Když vycházel branou osamělé osady Esejských, spatřil dvě postavy, které jako by prchaly po obou stranách brány, a pocítil, že jsou to Lucifer a Ahriman. A tato vize se častokrát opakovala. Esejští byli ovšem velmi početný řád. Měli všude své pobočky po způsobu, jaký jsem vylíčil. Proto byli jako takový určitým způsobem respektovaní, třebaže svůj sociální život vedli úplně jinak než ostatní lidé tehdejší doby. Města, která navštěvovali, pro ně budovala zvláštní brány; Esejský totiž nesměl - to patřilo k jeho pravidlům - projít branou, na níž bylo nějaké vyobrazení. Když chtěl vejít do města a přišel k bráně, na níž se nacházelo vyobrazení, musel se zase obrátit a vejít dovnitř na jiném místě, kde žádné vyobrazení nebylo. V celém systému esejské nauky o zdokonalování to hrálo určitou roli, neboť tomu bylo tak, že nic z oblasti pověstí, mýtů nebo náboženství nesmělo být znázorňováno v podobě obrazu. Esejský tím chtěl uniknout před luciferskou povahou obrazných impulzů. Tak se Ježíš Nazaretský na svých cestách seznámil s branami bez obrazů, vybudovanými pro Esejské. A u těchto bran pro Esejské se mu znovu a znovu zjevovali Lucifer a Ahriman, kteří se jako neviditelná vyobrazení postavili tam, kde byly viditelné obrazy zakázány. To byly významné zkušenosti v životě Ježíše Nazaretského.

K čemu dospěl Ježíš Nazaretský na základě těchto významných zkušeností v souvislosti s četnými rozhovory, jež mohl vést s Esejskými, kteří dosáhli vysokého stupně dokonalosti? Dospěl k něčemu, co opět působilo nesmírně tísnivě, hluboce, hluboce tísnivě na jeho duši, co mu působilo nekonečnou trýzeň a bolest. Dospěl totiž k tomu, že si musel říci: Je zde společenství, které je samo v sobě přísně uzavřené; jsou zde lidé, kteří usilují o to, aby se v současnosti spojili se spirituálními mocnostmi, s božsky-duchovním světem. I v současnosti je tedy mezi lidmi něco, co usiluje o toto spojení. Ale za jakou cenu? Za cenu toho, že toto společenství Esejských vede život, jaký ostatní lidé vést nemohou. Neboť kdyby všichni lidé vedli život Esejských, nebyl by tento esejský život možný.

A nyní mu v duši svítla nesmírně tísnivá souvislost. Kam vlastně prchají Lucifer a Ahriman, říká si, když utíkají od esejských bran? Prchají tam, kde jsou duše ostatních lidí!

Až sem tedy lidstvo došlo, že se určité společenství musí vyloučit, chce-li nalézt spojení s božsky-duchovním světem. A protože se vylučuje - a vylučuje se tak, že se ve své sociální soudržnosti může vyvíjet jenom tehdy, když ze sebe vyloučí ostatní - odsuzuje ostatní lidi, aby tím hlouběji poklesli do toho, čemu oni, společenství Esejských,

utíkají. Tím, že společenství Esejských stoupá, musí ostatní o to hlouběji upadat! Tím, že Esejský vede život, při němž Luciferovi a Ahrimanovi nedovolí, aby se ho dotkli, mohou Ahriman a Lucifer přijít k ostatním lidem, aby je pokoušeli a vábili.

Taková byla zkušenost Ježíše Nazaretského s jedním esoterním řádem. Co bylo v jeho době možné poznat o židovském zákonu, to poznal ve své duši již v dřívějších letech. K čemu v jeho době dospěly pohanské kulty, to rovněž poznal ve své duši v dřívějších letech, když mu svět démonů předstoupil před duši v onom významném okamžiku. Teď k tomu poznal, za jakou cenu musí lidstvo jeho doby hledat přiblížení k božsky-duchovním světovým tajemstvím. Žijeme tedy v době - to mu hořce vytanulo v duši - v níž ti, kdo hledají spojení s božsky-duchovním světem, musí tohle dělat v úzkém společenství a na úkor ostatních lidí. Žijeme v době, kdy je slyšet hlasité volání touhy po takovém spojení s božsky-duchovním světem, které tu může být pro všechny. To mu tísnivě dolehlo na duši.

A jak mu to tak doléhalo na duši, vedl jednou právě ve společenství Esejských duchovní rozhovor s duší Buddha. Celý charakter společenství Esejských měl mnoho podobného s tím, co na svět přinesl Buddha. A Ježíš viděl, že stojí před Buddhou, a slyšel, jak Buddha sám sobě říká: Vždyť cestou, kterou jsem dal lidstvu, nemohou dospět ke spojení s božsky-duchovním světem všichni lidé; neboť jsem založil nauku, která, má-li být pochopena a prožita ve svých vyšších člancích, vyžaduje odloučení, které je v této nauce obsaženo.

S veškerou palčivostí, s veškerou silou stála před duší Ježíše Nazaretského skutečnost, že Buddha založil nauku, která předpokládá, že kromě těch, kdo budou nejintimnějším způsobem tuto nauku vyznávat, tu musí být ostatní lidé, kteří ji tím nejintimnějším způsobem vyznávat nemohou. Neboť jak by měli Buddha a jeho žáci chodit s obětní miskou v ruce a sbírat almužny, kdyby nebyli lidé, kteří jim ty almužny mohou dát? Ježíš tak nyní slyšel od Buddha, že jeho nauka není naukou, kterou by mohl pěstovat kdokoli v jakékoli životní situaci.

Jaké vývojové možnosti tu v jeho době byly, to Ježíš Nazaretský poznal během třech období svého života před Janovým křtem v Jordánu. Nepoznal to ovšem tak, jak se člověk něco učí, ale tak, jak člověk něco prožívá, když se dostane do bezprostředního, nejužšího kontaktu s těmito věcmi. Ježíš Nazaretský se dostal do nejužšího kontaktu se starým židovským zákonem, když v něm tento zákon na základě inspirace zazářil a on v sobě mohl prožít něco jako dozvuk zjevení, kterých se dostávalo Mojžíšovi a starým prorokům. Mohl však přitom také prožít, že pro duši jeho doby s tehdejší tělesnou ústrojností nebylo možné plně pochopení těchto věcí. Nastaly jiné doby než ty, v nichž člověk mohl starý židovský zákon plně přijmout. A to, že úpadkem pohanských mystérií byl přivolán svět démonů, to rovněž prožil Ježíš Nazaretský na základě toho nejužšího kontaktu, na základě prožitku v nadmyslovém světě, když přivolal nejenom lidi, kteří se úpadkem své svatyně ocitli v bídě a nouzi, ale také demony, kteří se kolem obětiště shromáždili místo starých dobrých pohanských sil. A to, že navzdory požadavkům nastávající doby neměli lidé možnost dozvědět se něco z nehlubšího tajného vědění řádu Esejských, to prožil během oněch šesti let před Janovým křtem.

Co v této oblasti získáme z pohledu do kroniky Akáša, je poznatek, že Ježíš Nazaretský zde na základě vnitřního duševního zážitku protřpěl něco, co nikdy nemohla na Zemi protřpět žádná jiná duše. Právě tato slova, která jsem nyní vyslovil, nemohou být v naší době patrně plně pochopena. Proto bych zde chtěl učinit jistou vsuvku. Bude totiž nutné, abych v dalším průběhu sdělení z Pátého evangelia uvedl, jako se toto utrpení ještě nesmírně vystupňovalo v době mezi Janovým křtem v Jordánu a mystériem na Golgotě. Naše doba by mohla snadno namítnout: Ale proč by měla duše tak vznešená vůbec trpět?

Naše doba má totiž o těchto věcech zvláštní představu. A jestliže bude nutné, abych se zmínil o celé hloubce Ježíšova a později Kristova utrpení, musím vás přece jen upozornit na různá nedorozumění, ke kterým tu dochází.

Už několikrát, a to i zde, jsem se zmínil o tom, že v poslední době vyšla kniha Maurice Maeterlincka nazvaná „O smrti“, kterou by měl člověk číst proto, aby viděl, jaké absurdnosti může napsat někdo, kdo jinak napsal v oblasti duchovního života dobré věci. Mezi jinými absurdnostmi se v této Maeterlinckově knize nachází i tvrzení, že duch, který nemá tělo, nemůže trpět, protože trpět prý může jen fyzické tělo. Z toho pak Maeterlinck vyvozuje závěr, že člověk, který opustil své tělo, nemůže v duchovním světě trpět. Kdo takto myslí, mohl by snadno dospět i k závěru, že bytost Krista, když vstoupila do těla Ježíše Nazaretského, nemohla trpět. Přesto budu nucen příště vylíčit nehlubší utrpení právě Krista v těle Ježíše Nazaretského.

Je ovšem zvláštní, jak si člověk se zdravým rozumem může myslet, že trpět může jen fyzické tělo. Vždyť trpět ve fyzickém těle může jen duše, neboť fyzické tělo nemůže mít žádné bolesti a utrpení. Co je bolestí a utrpením, sídlí v duševně-duchovní části těla a tělesné bolesti jsou takové bolesti, které jsou způsobeny nepravidłnostmi fyzického organismu. Můžeme v něm mít natržený sval atd.; avšak fyzické tělo, fyzická ústrojnost netrpí, i když dojde k natržení

hmoty. Stejně jako nemůže trpět slavník, když z něj vysypeme slámu, nemůže trpět ani fyzické tělo. Ale protože v těle spočívá duchovně-duševní bytost, trpí tím, že něco není tak, jak to musí být, právě tato duchovně-duševní bytost. Tato duchovně-duševní složka je tím, co trpí; vždycky je to ona. A čím výše tato duchovně-duševní bytost stojí, tím více může trpět. A čím výše stojí, tím více může trpět duchovně-duševními dojmy.

Říkám to proto, abyste si zkusili vytvořit pocit toho, jak tato Zarathuštrova bytost v oněch letech trpěla při prožívání skutečnosti, že stará zjevení se stala nemožnými pro to, co v novější době potřebuje lidská duše. To bylo především oním nekonečným utrpením, nesrovnatelným se žádným jiným utrpením na

Zemi, se kterým se setkáváme, když se v kronice Akáša podíváme na tu část života Ježíše Nazaretského, kterou jsme se zabývali dnes.

Na konci období, které jsem naposled charakterizoval, pak měl Ježíš Nazaretský rozhovor s matkou. Tento rozhovor s matkou byl rozhodující pro to, co pak podnikl - totiž pro cestu za tím, s nímž navázal určitý vztah již na základě svého poměru s řádem Esejských, pro cestu za Janem Křtitelem. O tomto rozhovoru s matkou, který je rozhodující pro to, co v životě Ježíše Nazaretského následovalo, budu mluvit příště.

Považujte - to bych chtěl dnes říci na závěr - sdělení o tomto Pátém evangeliu za něco, co je dáváno (nakolik to jen může být dáno) proto, že duchovní mocnosti naší doby vyžadují, aby určitý počet duší o těchto věcech od nynějška věděl. Chovejte však k tomu, co je zde dáváno, také určitou pietu. Neboť jsem se zde už jednou zmínil o tom, jaký nastal rozruch ve vnějším duchovním životě Německa, dokonce i u lidí poctivě myslících, ve chvíli, kdy bylo poprvé zveřejněno něco o dvou chlapcích Ježíších. Takové věci, které jsou získávány z duchovního světa, které pocházejí přímo z duchovního bádání, takové věci nemůže zkrátka publikum stojící mimo naše hnutí zatím naprosto snášet, nesnese je. A člověk se pak setkává s nejrůznějšími projevy, které vnímá jako tu nejdivočejší vášeň a které chtějí zabránit něčemu takovému, co přichází jako nové zvěstování z duchovního světa. Není nutné, aby kvůli neopatrnému tlachání byly tyto skutečnosti zlehčovány a zesměšňovány stejně, jako se to stalo s příběhem dvou chlapců Ježíšů; neboť tyto věci nám mají být svaté.

Není nijak snadné mluvit v dnešní době o těchto věcech, právě vzhledem k okolnosti, že odpor proti nim je nesmírně velký. Mnohokrát jsem to už charakterizoval - je to nekonečná pohodlnost lidských duší v naší době, která se nechce blíže zabývat duchovním bádáním, a tím si ani zajistit poznání možností, jak k takovým věcem dospět. V naší době je tomu zkrátka tak, že na jedné straně spočívá ve skrytých hlubinách lidské duše dychtivé volání po zjeveních duchovního světa, na druhé straně se však vědomá část lidské duše stává v dnešní době vášnivě odmítavou, když se mluví o takových zvěstováních z duchovního světa.

Mějte na paměti slova, která jsem řekl na závěr dnešního výkladu, a vezměte je jako vodítko k tomu, jak námi chtějí být brány věci, které říkáme o Pátém evangeliu.

Berlín, 4. listopadu 1913

GA 148